

BBY157 Enformasyon Okuryazarlığı

Doç. Dr. Nevzat Özel

Ankara Üniversitesi

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

noz@ankara.edu.tr

4.Hafta

Enformasyon Okuryazarlığı Becerileri

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Temel Beceriler
 - Bilgi gereksinimini fark etme,
 - Bilgi gereksinimini tanımlama,
 - Bilgi arama stratejileri geliştirme,
 - Bilgi arama,
 - Bilgi erişim/bulma,
 - Bilgi seçme,
 - Bilgi değerlendirme,
 - Bilgi kullanma,
 - Sınıflama, düzenleme, yorumlama,
 - Yeni bilgiyi var olan bilgiyle bütünleştirme,
 - Bilgi iletme.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Üst Düzey Düşünme Beceriler
 - Sorgulama,
 - Karar verme,
 - Problem çözme,
 - Analitik düşünme,
 - Eleştirel düşünme,
 - Sentez yapma,
 - Yaratıcı düşünme,
 - Yeni bilgi üretme,
 - Geçmiş deneyimlerden faydalanarak bilgi ve becerileri transfer etme,
 - Bilgiyi içselleştirme.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Bireysel Beceriler
 - İletişim,
 - Ekip çalışması,
 - İşbirliği,
 - Kişisel motivasyon,
 - Uyum sağlama.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Çeşitli Okuryazarlık Becerileri
 - Fonksiyonel okuryazarlık,
 - Bilgisayar okuryazarlığı,
 - Ağ okuryazarlığı,
 - Kütüphane okuryazarlığı,
 - Medya okuryazarlığı,
 - Görsel okuryazarlık.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, üst düzey düşünme, etkili iletişim kurma ve yönetim becerilerini bünyesinde bulunduran transfer edilebilir beceriler (diğer bir ifade ile uygulanabilir beceriler) enformasyon okuryazarlığı için temel oluşturmaktadır.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Eleştirel düşünme

- Bilginin etkili bir şekilde kullanılması için gereklidir ve bireylerin taraflı, niteliksiz, saptırılmış, yüzeysel veya eksik olabilecek bilgiyi ayırt edebilmelerini sağlamaktadır.
- Kanıtlara ve gerçeklere dayanarak çıkarımlarda bulunma; karmaşık kavramları daha alt kavramlara bölerek ve alt kavramlar arasındaki ilişkisel yapıları belirleyerek analiz etme; belli ölçütlere göre konuyla ilgili eleştirel değerlendirmeler yapma; konunun önemini veya anlamını kavrayarak yorumlama; konuyla ilgili düşünce süreçlerini, olayları veya kavramları açıklama; genel bir sonuca varmak için farklı düşünceleri bir araya getirerek sentezleme başlıca eleştirel düşünme stratejilerini oluşturmaktadır.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Yarattıcı düşünme
 - Bir konuya yönelik olarak etkin bir biçimde olanakları keşfetme, seçenekler geliştirme, değişime karşı açık olma ve yeni bir fikir üretmek için düşünceleri birleştirme veya mevcut fikirlerden yola çıkarak yeni fikirler üretme süreçleridir.
 - Bireylerin hayal güçlerini kullanarak ve var olan düşünceler ile engelleri aşarak sıra dışı ve yenilikçi düşünmelerine dayanmaktadır.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Problem çözme
 - Bir soruna çözüm üretmek için sistematik olarak gerçekleştirilen bir süreçtir.
 - Sorunu tanımlama, sorunun olası nedenleri ortaya koyma, soruna yönelik olarak olası çözümler geliştirme, en iyi çözüme ulaşmak için tüm çözümleri değerlendirme, en iyi çözümü uygulama ve sonuçları değerlendirme aşamalarını kapsamaktadır.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Üst düzey düşünme

- Eleştirel ve yaratıcı düşünme süreçlerine katkıda bulunmaktadır.
- Bloom (1956) tarafından geliştirilen taksonomide belirtilen bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerinden son üçünü kapsamaktadır.
- Bu üç düzeyde karar vermek için bilginin eleştirel bir şekilde değerlendirildiği derin ve karmaşık bir düşünme süreci söz konusudur.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- Etkili iletişim kurma

- Başarılı bireyler farklı durumlarda farklı kitlelere bilgiyi etkili bir şekilde iletmek ve geri bildirim almak durumundadırlar.
- Bu bağlamda bireylerin bilgiyi düzgün bir şekilde oluşturmaları, bilgiyi anlamlı ve mantıklı şekilde düzenlemeleri, bilgiyi topluma aktarmaları, diğer bireylerle etkileşim sağlamaları, düşüncelerini iletmeye görsel unsurları kullanmaları, iletilerin diğer bireylere ulaşması için çeşitli teknolojilerden (telefon, bilgisayar, e-posta, İnternet iletişim araçları, tarayıcılar, kameralar, ses ve video kaydediciler vb.) yararlanmaları gerekmektedir.

Enformasyon Okuryazarlığı - Beceriler

- **Yönetim**

- Bireylerin bilgiyi sistematik olarak gruplaması, ana noktaların tanımlanması için araştırma hakkında notlar alması, bilginin kolaylıkla bulunabilmesi için bilgi kaynaklarını sınıflandırması ve kullanılan bilgi kaynaklarını belirtmesi yönetsel açıdan oldukça önemlidir.
- Bu kapsamda yönetsel beceriler, elektronik ve basılı dosya yönetim sistemlerini anlama ve uygun biçimde kullanma; zaman yönetimi tekniklerini uygulama; karmaşık görevleri yönetilebilir hedefler haline getirme; Venn diyagramları, iş akış şemaları, Gantt çizelgeleri, örgütsel çizelgeler, kavram haritaları ve benzeri grafik düzenleyicilerinden doğru şekilde yararlanma becerilerini içermektedir.